

Lærervejledning til:

ALENE HJEMME PÅ NETTET

Trin: 7.-9. klasse

Fag: Dansk og samfundsfag

Antal lektioner: 4-6 lektioner

Sider i alt: 6

LÆR

DR

OBS. Inden du printer denne vejledning ud, så vær opmærksom på, at den indeholder hyperlinks, som kun kan tilgås digitalt.

Antal lektioner

Del 1 Intro: Er du alene hjemme på nettet?	Del 2 Hvad har I set på nettet?	Del 3 Algoritmen - sådan virker den	Del 4 Hvem har ansvaret?	I alt
1 lektion	1-2 lektioner	1 lektion	1-2 lektioner	4-6 lektioner

Om forløbet

Velkommen til undervisningsmaterialet '[Alene hjemme på nettet](#)'.

Her skal dine elever arbejde med emnet 'ubehageligt indhold på nettet'. P3-vært Tine Maria guider dem gennem undervisningsmaterialet fra start til slut.

Vi ved, at tre ud af fire unge imellem 9-14 år har set ubehageligt indhold på nettet. Det viser en undersøgelse foretaget af Epinion for DR. Det kan for eksempel være videoer af tortur, selvskade, drab og krig. Det er altså rigtig mange unge, og der er med al sandsynlighed mange af dine elever, som oplever præcis dette. Mange af dem taler ikke med deres forældre om det.

I dette undervisningsmateriale vil vi vise eleverne, at de ikke er alene med deres oplevelser. De kommer til at møde andre unge som dem selv, der også har oplevet ubehageligt indhold på nettet. Undervejs arbejder de med, hvad de konkret kan gøre, hvis de oplever det. Hvem de kan tale med, og hvordan de kan nulstille algoritmen på for eksempel TikTok.

Undervisningsmaterialet gør dem desuden klogere på, hvordan algoritmerne fungerer på de sociale medier. Hvorfor møder de overhovedet dette ubehagelige indhold? Til sidst skal eleverne diskutere og reflektere over, hvem de synes, der har ansvaret for, at børn og unge møder dette ubehagelige indhold på nettet.

Inddrag forældrene

Som supplement til undervisningsmaterialet har vi samlet et par gode råd til, hvordan du som lærer kan aktivere forældrene, så den vigtige samtale og dialog om ubehageligt indhold på nettet også kan fortsætte udenfor skolen.

[Find et link til siden her.](#)

Undervisningsmaterialet består af fire elevhenvendte dele:

1. [Intro: Er du alene hjemme på nettet?](#)
2. [Hvad har I set på nettet?](#)
3. [Algoritmen - sådan virker den.](#)
4. [Hvem har ansvaret?](#)

Læs mere uddybende om de forskellige dele på de næste par sider.

Formålet med undervisningsmaterialet er:

- At give eleverne mulighed for at spejle sig i andre unge, der har oplevet noget ubehageligt på nettet.
- At eleverne gennem samtaler og opgaver får sat ord på noget af det, der fylder i deres ungdomsliv.
- At klæde eleverne på til at forstå, hvorfor de ser noget ubehageligt på nettet. De skal lære at gennemskue algoritmen bag sociale medier.
- At eleverne bliver kritiske forbrugere af sociale medier - og forholder sig til eget og andres ansvar.
- At blive klogere på de ansvarsaktører, der er. Eleverne skal diskutere, hvem, de mener, der har ansvaret for, hvad man ser på nettet og sociale medier.
- At give eleverne redskaber til at handle, hvis de oplever noget ubehageligt indhold på nettet. Fx hvem kan jeg tale med og hvordan?

Vigtig information om materialet

Det at se noget ubehageligt på nettet og hvilke følelser, det kan bringe med sig, kan for nogle elever være svært at tale om. Det kan være grænseoverskridende, flovt og give en følelse af skyld eller måske ruske op i nogle oplevelser, som eleverne ellers har glemt.

Derfor er det en fordel, hvis du som lærer læser denne lærervejledning igennem, inden du tager materialet med ud i klasserne.

Vi har behandlet emnet 'Alene hjemme på nettet' med stor omtanke og været i dialog med eksperter fra bl.a. Red Barnet, så hele undervisningsmaterialet er udformet med størst mulig omtanke.

Men det er dig som lærer, der kender elevgrupperne bedst, og derfor ved, hvilke videoer, øvelser og snakke, der fungerer i din klasse. Derfor opfordrer vi til, at du ser hele materialet igennem, inden du bruger det i klassen.

Desuden opfordrer vi dig til at orientere forældrene om, at eleverne arbejder med emnet. Læs mere om hvordan [her](#).

Del 1: Intro: Er du alene hjemme på nettet?

[Find elevsiden her](#)

Forberedelse:

Quiz: Overvej, om den afsluttende quiz skal være en bevægelsesøvelse. Markér da to områder i klassen med 'A', 'B' og 'C'. Eleverne går hen til det område, som er det rigtige svar ifølge dem.

Varighed: 1 lektion

Udførelse:

1. Se videoen med P3-vært Tine Maria. Hun præsenterer emnet og undervisningsmaterialet for eleverne.
2. Kig på refleksionsspørgsmålene og tal om dem i enten plenum eller i grupper.
3. Tag quizen på klassen eller i små grupper. I kan samle op på klassen til sidst og gennemgå de rigtige svar. Quizen er tænkt som en indflyvning til emnet og skal kickstarte elevernes nysgerrighed.

Del 2: Hvad har I set på nettet?

[Find elevsiden her](#)

Varighed: 1-2 lektioner

Forberedelse:

Orientér dig i case-historierne - både dem på video og på skrift - inden du præsenterer dem for dine elever i klassen. Overvej, om dine elever skal arbejde med dem alle. For nogle elever kan det være ubehageligt indhold at se og læse.

Medbring:

Til elevøvelsen 'Gode råd' skal dine elever bruge [Elevark 1: Gode råd](#).

Hver gruppe skal have et eksemplar.

Udførelse:

1. Se videoen med Tine Maria på klassen. I kan overveje at samle op på de vigtigste pointer efterfølgende.
2. Læs en eller to teksthistorier fra andre unge, der fortæller deres oplevelse med at se noget ubehageligt på nettet.
3. Se den ene eller begge videoer, hvor Diana og Clara fortæller om deres oplevelse med ubehageligt indhold.
4. Tag udgangspunkt i de spørgsmål, der passer til den historie eller video, klassen har set.
5. Se videoen med Per Frederiksen fra Red Barnet. Han fortæller om, hvad et godt råd kan være, hvis man har set noget ubehageligt på nettet.
6. Del et eksemplar af [Elevark 1: Gode råd](#) ud til hver gruppe. Nu skal eleverne i grupperne skrives deres bedste råd ned til andre på arket ud for tallene 3, 4 og 5.

Arket kan fx hænges op i klassen, på skolens bibliotek mv.

Pædagogisk note

Voldsomt indhold:

Hvis du vurderer, at videocase-historierne er for voldsomme for din elevgruppe, så overvej kun at bruge tekstcase-historierne.

OBS:

Diana 15 år

Diana fortæller om at have set en video af en mand, som begår selvmord ved at skyde sig selv. Diana er en god fortæller, og derfor kommer der mange detaljer med, som kan virke meget voldsomme.

Clara 13 år

Clara fortæller om at have modtaget dickpics på især Snapchat, og at fremmede spørger til, om hun vil sende noget.

Forslag til ekstraopgave:

Hvis du som lærer vil have en udvidet version af opgaven, kan du lægge op til, at eleverne skal lave deres egen lille "marketingsplan".

De skal skrive deres egne råd ned og derefter lave en plan for, hvordan rådene skal formidles til andre unge på deres alder.

Skal det fx være via Facebook, en TikTok-video eller annoncer på Instagram?

Del 3: Algoritmen - sådan virker den

[Find elevsiden her](#)

Varighed: 1 lektion

Forberedelse:

Orientér dig i elevarket og overvej, hvor mange søgeord dine elever skal igennem.

Medbring:

Mobiltelefon:

Til denne elevopgave skal dine elever som minimum bruge en mobiltelefon med adgang til TikTok eller Instagram per gruppe.

Print:

Print elevarket [Elevark 2-søgeord](#)

Hver gruppe skal have et eksemplar.

Klip søgeordene ud inden undervisningens start.

Udførelse:

1. Se explainervideoen på klassen. Videoen forklarer, hvad en algoritme er, hvorfor den opfører sig, som den gør, og hvordan den udvælger det indhold, som dukker op i ens feed på sociale medier.
2. Du kan som lærer stille opfølgende spørgsmål, som er noteret under videoen i undervisningsmaterialet.
3. Nu skal eleverne selv til at teste algoritmen af via en øvelse.
Alle elever får deres telefon. Derefter trækker hver elev et ord fra ordstakken. Ordene kan du printe og klippe [Elevark 2: Algoritmeøvelse](#)
Når eleverne har trukket et ord, skal de på fx Instagram eller TikTok søge på det ord. Det kan fx være "DIY" eller "Grandmom".
Eleverne får 10-15 minutter og skal derefter vurdere, hvor hurtigt algoritmen fangede det nye søgeord og ændrede feedet efter det.
4. Brug arbejdsspørgsmålene til at samle op på elevøvelsen.
5. Vis eleverne how-to-videoen, hvor der bliver forklaret, hvordan eleverne kan nulstille deres feed og på den måde få mere kontrol over, hvad de ser på sociale medier.
Her kan eleverne med fordel have deres telefoner imens og følge how-to-guiden trin for trin.

OBS: Selvom eleverne nulstiller deres feed, betyder det ikke, at de fremover undgår ubehageligt indhold, men at de "for en stund" kan starte på en frisk.

Del 4: Hvem har ansvaret?

[Find elevsiden her](#)

Varighed: 1-2

Forberedelse:

I denne del skal dine elever diskutere, hvem, de synes, har ansvaret for, at børn og unge ser ubehageligt indhold på nettet. Er det brugerne, forældrene, politikerne eller techgiganterne?

Orientér dig i [Elevark 3 – Ansvarsbarometer](#).

Medbring

Print elevarket: [Elevark 3-ansvarsbarometer](#)

Hver gruppe skal have et eksemplar.

Udførelse:

1: Start med at se videoen med Tine Maria på klassen. I videoen præsenterer hun elevøvelsen med ansvarsbarometeret.

2: Se efterfølgende videoen med Per Frederiksen fra Red Barnet på klassen. Han og organisationen har en helt klar holdning: Børn og unge (brugerne) har ikke et ansvar.

3: Nu skal eleverne lave gruppearbejde. Hver gruppe skal udfylde [Elevark 3: Ansvarsbarometer](#).

4: Sådan gør de: Eleverne skal nu trække streger fra hver ansvarsaktør op på barometeret, hvor, de mener, den passer. Så hvis de for eksempel synes, at techgiganterne har meget ansvar, så skal strengen sættes langt til højre på barometeret 'Mest ansvar'.

5: Opsamling på klassen: Grupperne præsenterer deres ansvarsbarometer. Er klassen mon enige?

Pædagogisk note

Idé til bevægelsesøvelse:

Markér to områder i klassen, som ligger på en usynlig linje. Fx 'Tavlen' og 'Bagerst i klassen'. Lad den ene ende være 'Mest ansvar' og den anden ende 'Intet ansvar'. Gennemgå en ansvarsaktør ad gangen (brugerne, forældrene, politikerne og techgiganterne), i alt fire runder. I hver runde skal eleverne tage stilling til, hvor de vil stille sig på det usynlige ansvarsbarometer.

Overvej at lave øvelsen, inden du deler eleverne ud i grupper. Har deres holdning til ansvarsplaceringen mon ændret sig før og efter gruppearbejdet. Hvilke argumenter fik dem til at ændre holdning?

Differentiering:

Læsefunktion:

På elevsiderne findes der en læsefunktion, du kan vise elever med læseudfordringer. Du kan aktivere den ved at trykke på dette symbol under billedet i toppen af hver side:

